

60x60 λάδι σε μουσαμά, άμμος

Αφανείς ήρωες της καθημερινότητας

ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ, 360, νουβέλα, εκδόσεις Πατάκη, σελ. 62

» «**Το ταξί** δεν σταμάτησε στη διάβαση πεζών. Το σώμα δέχτηκε το χτύπημα στη δεξιά κνήμη, απογειώθηκε, έφερε μιάμιση περιστροφή στον αέρα [...] τσακίστηκε στη στέγη του οχήματος που στο μεταξύ είχε ακινητοποιηθεί στριγκλίζοντας, και προσεδάφιστηκε με το κεφάλι ανοιγμένο νεκρώσιμα και το ένα γόνατο τελεσιδίκως γυρισμένο».

Το στρίγκλισμα του αυτοκινήτου, η εκτίναξη και η προσεδάφιση

ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ Γ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

στη στέγη του ενός άγνωστου άντρα και ο ακαριαίος θάνατός του αποτελούν, εν προκειμένω, την αφετηρία εκκίνησης και το σημείο επιστροφής επάλληλων ομόκεντρων αφηγηματικών κύκλων, καθένας από τους οποίους συμβάλλει στην ύφανση μιας ενιαίας, κατακερματισμένης, ωστόσο, ιστορίας, όπως κατακερματισμένες είναι και οι ζωές των προσώπων και των σκιών που κινούνται στους κόλπους της. Θα έλεγε κανείς ότι το σκηνικό ενός εντελώς συμπτωματικού συμβάντος, όπως το παραπάνω, αποτέλεσε την πηγή ανάδυσης των ηρώων και του προκαθορισμένου ρόλου που θα υποδυόταν ο καθένας σε ένα περιορισμένο κι ωστόσο ευρύχωρο αφηγηματικό πλαίσιο. Θα έλεγε, καλύτερα, ότι ο συνοδευτικός του θανατηφόρου συμβάντος ήχος, το στρίγκλισμα του αυτοκινήτου, ενεργοποίησε τον έμπειρο στιλίστα πεζογράφο, ωθώντας τον στην επιλογή και στο επιδέξιο στήσιμο των μελών μιας «ετερόκλητης ορχήστρας», πρόσφορης, παρ' όλη αυτά, για την πιστή ερμηνεία και απόδοση της περιρρέουσας, εκκωφαντικά σιωπηλής, μουσικής μιας μοντής και βυθισμένης στο τέλμα της κοινοτοπίας πραγματικότητας. Κυρίως, όμως, συνέβαλλε στην αφύπνιση του χρόνου, στην ανάδευση της ναρκωμένης επιφάνειας μιας τελετουργικά, δια της επαναλήψεως, φθειρόμενης καθημερινότητας, και στον φωτισμό πτυχών της ζωής ανθρώπων συνθησιμένων, που δεν μπορούν να υπάρξουν παρά μόνο μέσω άλλων ανθρώπων, επιλεγμένων -ή επιβαλλόμενων- από το στενό οικογενειακό ή κοινωνικό τους περιβάλλον, όπως για παράδειγμα ενός μουσικού-συγγραφέα που υποδύεται τον ντεντέκτιβ, μιας γυναίκας που υποπτεύεται ότι ο άντρας της την απατά, μιας σερβιτόρας που ο ταξιτζής σύζυγός της επιτίθεται σε μετανάστες, μιας παγιδευμένης στα περασμένα ηλικιωμένης γυναίκας κλπ.

Όλοι τους είναι αφανείς ήρωες μιας ακατάπαυστα και χωρίς ιδιαίτερες εξάρσεις επαναλαμβανόμενης καθημερινότητας* άνθρωποι της «διπλής πόρτας», που, αν και στο κέντρο της πόλης, μοιάζει να βρίσκονται στις παρυφές της, και υποστασιοποιούνται αναμοχλεύοντας τις μικρότητες και τα προσωπικά τους πάθη, ενώ οι πράξεις ή οι παραλείψεις τους, παρά το ισχνό ή ανύπαρκτο εκτόπισμά τους, είναι ικανές να τους δημιουργούν την ψευδαίσθηση της ύπαρξης. Στο μεταξύ η μουσική, χωρίς να «διαδραματίζεται» ως έκφραση, εξυπνοείται και διαδραματίζει βαρύνοντα ρόλο στη σκηνικά κατανεμημένη

ροή της αφήγησης, η οποία, σαν μεγεθυντικός φακός, χωρίς να πλησιάζει πρόσωπα και πράγματα -απεναντίας, κρατώντας αποστάσεις ασφαλείας απ' αυτά-, κατορθώνει και μεγεθύνει πτυχές τους, φωτίζοντάς τες όσο χρειάζεται, προκειμένου να καλυφθεί το φυσικό και οικείο από τη χροιά του παράδοξου και ανοίκειου. Κι αυτό συντελείται με τη συνδρομή μιας γλώσσας που, σαν από μια έντονη μουσική παρόρμηση ενεργοποιημένη, διατηρώντας ανέπαφες και ενεργές τις μουσικές της ιδιότητες-δυνατότητες, συμβάλλει στο στήσιμο μιας σταθερής κι ωστόσο εντέχνως τρικλίζουσας πραγματικότητας, δημιουργημένης από τρέχοντα, κοινόχρηστα υλικά, πλην όμως εμβαπτισμένα στην ατμόσφαιρα των εν ύπνω και των εν εγρηγόρει συνθεμένων ονείρων.

Ο Κώστας Γ. Παπαγεωργίου είναι ποιητής και κριτικός λογοτεχνίας